

**ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ
ΣΤΟ 2ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ**

**Από το τεύχος αυτό,
εγκαινιάζεται
η παρουσίαση
των εισηγήσεων στο
2ο Συνέδριο
Εργοθεραπείας,
που πραγματοποιήθηκε
στις 26-27/11/1994.
Θα παρουσιαστούν
όλες οι εργασίες
που έχουν σταλεί,
αφού δεν θα υπάρξει
έκδοση Πρακτικών
του Συνεδρίου.
Όσοι συνάδελφοι
δεν έχουν
αποστείλει
τις εργασίες τους,
μπορούν να το
κάνουν και τώρα.**

**ΑΠΟ ΤΗΝ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΚΔΟΣΗΣ**

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΚΑΙ ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ «ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ» ΔΗΜΟΥ ΧΙΟΥ

Μ. Καλογεράκη, Κοιν. Λειτουργός,
Κ. Μπόλιας, Παιδοψυχίατρος,
Μ. Καρύδα, Εργοθεραπεύτρια

Σήμερα, σε ολόκληρο τον κόσμο, με την σκέψη ότι οι λειτουργίες και οι θεσμοί της Δημοκρατίας δεν είναι για τους λίγους υγιείς, μπροστά σ' αυτό το τεράστιο άνοιγμα της επιστήμης, αναπτύσσεται μια μεγάλη κίνηση, για την ένταξη και συμμετοχή των ατόμων με ειδικές ανάγκες στην οικονομική, πολιτιστική, και πολιτική ζωή, χωρίς καμμία διάκριση. Η επιστήμη έχει δείξει ότι τα άτομα αυτά, στην πλειονότητά τους μ' ένα οργανωμένο σύστημα εκπαίδευσης, στο οποίο θα συμμετάσχουν έμμεσα και οι γονείς, αφού πρώτα έχουν ειδικοποιηθεί, όχι μόνο εμφανίζουν βελτίωση στο πρόβλημά τους, αλλά μπορούν να αποδώσουν σημαντικό παραγωγικό έργο.

Σε αντίθεση με την υπόλοιπη Ευρώπη, στην Ελλάδα ο πληθυσμός με ειδικές ανάγκες βρίσκεται στο περιθώριο της οικονομικής και κοινωνικής ζωής και οι προσπάθειες ένταξής του σ' αυτή δεν έχουν αποφέρει τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα.

Με την πρωτοβουλία «Ορίζοντες» η τοπική αυτοδιοίκηση καλείται για πρώτη φορά να παίξει ουσιαστικό ρόλο στην αντιμετώπιση προβλημάτων των ατόμων αυτών και η μεγάλη συμμετοχή της στο πρόγραμμα δηλώνει ταυτόχρονα το έντονο ενδιαφέρον της για το θέμα.

Η χώρα μας, ακολουθώντας την κοινωνική πολιτική που εφαρμόζει η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, η οποία προχωρεί προς μια κατεύθυνση εκμοντερνισμού των κοινωνικών σχημάτων και εξελίξεων – χωρίς προκαταλήψεις, δίνει ιδιαίτερη έμφαση στο συγκεκριμένο τομέα και χρηματοδοτεί και προωθεί τέτοιες ενέργειες που βαδίζουν στην ίδια κατεύθυνση.

Μέσα σ' αυτό το κλίμα, δημιουργήθηκε η ανάγκη για την εύρεση και εφαρμογή ενός τέτοιου προγράμματος και στη Χίο.

Με βάση αυτή τη φιλοσοφία δημιουργήθηκε στη Χίο το Συμβουλευτικό και Διαγνωστικό κέντρο «Ορίζοντες», το οποίο υλοποιήθηκε από την κοινοπραξία του Δήμου Χίου (ΔΑΕΧ) και της ΤΕΔΚ Χίου.

Το κέντρο αυτό είναι ένα πρότυπο – «πilotικό» κέντρο που σκοπό έχει να καλύψει το κενό που υπάρχει στη Χίο στην πρόληψη, πρόιμη διάγνωση, συμβουλευτική και αντιμετώπιση ψυχικών διαταραχών και γενικότερα προβλημάτων με σύγχρονες μεθόδους.

Το κέντρο απευθύνεται σε γονείς, παιδιά και εφήβους που αντιμετωπίζουν τις παρακάτω δυσκολίες:

- ◆ Μαθησιακές δυσκολίες και δυσλεξία
- ◆ Διαταραχή ελλειμματικής προσοχής
- ◆ Υπερκινητικότητα
- ◆ Διαταραχές διατροφής και ύπνου σε παιδιά και εφήβους

- Νοητική καθυστέρηση
- Παραπρωματική, αντικοινωνική συμπεριφορά
- Διαταραχές στην ομιλία και το λόγο
- Παιδικός αυτισμός
- Ψυχώσεις, κατάθλιψη σε παιδιά και εφήβους
- Αγχώδεις διαταραχές
- Ενούρηση, εγκόπριση
- Συμβουλευτική σε θέματα όπως διαζύγιο, θάνατος, κ.λπ.

Για την αποτελεσματική λειτουργία του Συμβουλευτικού και Διαγνωστικού κέντρου «Ορίζοντες» προηγήθηκαν μια σειρά από ενέργειες:

- Εκπαίδευση στελεχών του κέντρου σε μαθήματα όπως: Ψυχολογία, Παιδαγωγική, Ψυχιατρική (13 εκπαιδευόμενοι)
- Πρακτική εξάσκηση σε διαγνωστικό-θεραπευτικό επίπεδο
- Ευαισθητοποίηση της Χριστιανικής κοινωνίας για το πρόβλημα με την πραγματοποίηση ανοιχτών διαλέξεων για το κοινό.
- Συνεργασία σε Εθνικό επίπεδο με το ελληνικό δίκτυο Horizon και σε ευρωπαϊκό με το Park Lane College του Leeds.

Επιστημονική ευθύνη

Την επιστημονική ευθύνη για το κέντρο έχουν οι παρόντες: Κώστας Μπόλιας, παιδοψυχίατρος, Παντελής Μπουρνάκης, κοινωνιολόγος, MSc, DMS. Το κέντρο επίσης, έχει την επιστημονική υποστήριξη της εταιρίας για την Ψυχική Υγεία Παιδιού και Εφήβου, πρόεδρος της οποίας είναι η κ. Αλεξάνδρα Ρούσσου, επίτιμος καθηγήτρια του πανεπιστημίου McGill, Montreal, Καναδά.

Το κέντρο στελεχώνεται από επιστήμονες διαφόρων ειδικοτήτων, Παιδοψυχίατρος, κλινική Ψυχολόγος, Ειδικούς παιδαγωγούς, Εργοθεραπεύτρια, Κοινωνική λειτουργό. Τα καθήκοντα και οι δραστηριότητες των θεραπειών αυτών έχουν συλλογικό χαρακτήρα και διεκπεραιώνονται σε συνεργασία με την ομάδα των εκπαιδευόμενων με κατανομή ρόλων και αρμοδιοτήτων.

Το συμβουλευτικό και διαγνωστικό κέντρο «Ορίζοντες», είναι αυτή τη στιγμή η μοναδική δομή που λειτουργεί πάνω στη Χίο για την αντιμετώπιση των ατόμων με ειδικές δυσκολίες και προσφέρει τις υπηρεσίες του σε 92 παιδιά.

Ένα απ' αυτά τα περιστατικά θα σας παρουσιάσω στη συνέχεια.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟΥ

Ρόλος και παρέμβαση εργοθεραπευτού μέσα στη διεπιστημονική ομάδα

Η Χαρίκλεια είναι γεννημένη στις 26/12/1982 (12½ χρονών) και προσήλθε κατόπιν παραπομπής από ειδική παιδαγωγό, η οποία είναι συνεργάτης μας στο κέντρο.

Η μικρή ήρθε στο κέντρο στις 20/5/1994. Σαν υπάρχουσες δυσκολίες παρουσιάστηκαν οι σοβαρές μαθησιακές της δυσκολίες και ζητήθηκε η απαλλαγή της από τις γραπτές εξετάσεις.

Στην αξιολόγηση που έγινε κατά τη διάρκεια συνέντευξης από την ψυχολόγο, εκτιμήθηκε το δυναμικό του συγκεκριμένου παιδιού και επισημάνθηκαν οι δυσκολίες του και οι ελλείψεις του.

Συγκεκριμένα παρουσίαζε δυσκολία στην διαφοροποίηση παρόντων λέξεων (λέξεων που μοιάζουν οπτικά ή ακουστικά).

Στην ανάγνωση μπερδευε τα γράμματα θ-β και φ-υ και καθυεφτιζε το 3 με το ε. Όσον αφορά τη γραπτή διατύπωσή της, συχνά παρέλειπε γράμματα και το λεξιλόγιό της ήταν πάρα πολύ φτωχό. Σχετικά με τη νοημοσύνη της εκτιμήθηκε ότι βρίσκεται στα κάτω φυσιολογικά όρια.

Στη συνέχεια παρατέμφθηκε για αξιολόγηση της από την εργοθεραπεύτρια, όσον αφορά τις δεξιότητές της και τις ελλείψεις της σε γνωσιακό επίπεδο στις 27/5/1994.

Η Χαρίκλεια παρουσίαζε σοβαρές ελλείψεις στο χωροχρονικό προσανατολισμό, ενώ στον οπτικοκινητικό συγχρονισμό δεν έδειξε να υπολείπεται σημαντικά. Επίσης, μπερδευτήκε στις συγκρίσεις ηλικιών, γεγονός που σήμαινε αδυναμία για αφαιρετική σκέψη και υπολογισμούς στα μαθηματικά. Δεν γνωρίζει εποχές και μήνες που ανήκουν σε κάθε μια απ' αυτές, ούτε και την ώρα.

Στο γνωσιακό επίπεδο δείχνει να υπολείπεται αρκετά, ενώ παράλληλα καταφέρει να ασχολείται με ό,τι της αναθέσουμε για 45 λεπτά χωρίς να διασπάται η προσοχή της.

Η ίδια φαίνεται να απογοητεύεται πολύ εύκολα όταν αποτυγχάνει σε κάποια προσπάθειά της.

Στη συνέχεια μέσα στα πλαίσια της συνεργασίας της διεπιστημονικής ομάδας, συνεκτιμήθηκαν τα στοιχεία που προαναφέρθηκαν και καταστρώθηκε από κοινού ένα πρόγραμμα αποκατάστασης σε εξατομικευμένο επίπεδο.

Η συχνότητα των συνεδριών ήταν 2 φορές την εβδομάδα και η διάρκειά τους 45 λεπτά κάθε φορά.

Οι στόχοι που τέθηκαν ήταν:

1. Χρονοχρονικός προσανατολισμός (εποχές, μήνες, εκμάθηση της ώρας).
2. Επεξεργασία της μνήμης (κυρίως της μακροπρόθεσμης) και αύξηση της συγκέντρωσης με παρατήρηση εικόνας.
3. Σύγκριση εννοιών και επεξεργασία τους μέσα από παιχνίδι puzzle, το οποίο αποτελείται από λίγα κομμάτια ώστε να είναι εύκολο και να αποφεύγεται η αποτυχία που τόσο την τρομάζει.
4. Σύνθεση-ανάλυση λέξεων με στόχο την αυτοματοποίηση στην ανάγνωση-γραφή.
5. Ανάκτηση, εμπέδωση προμαθηματικών εννοιών μέσα και από παιχνίδια κατευθυντικότητας (λαβύρινθοι) και σύνθεσης-ανάλυσης (puzzles).
6. Εμπλουτισμός λεξιλογίου και ανάπτυξη διαίσθησης ορθογραφίας και γραμματικών κανόνων.

Όσον αφορά τη μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε στο συγκεκριμένο πρόγραμμα, βασίστηκε στις εξής δύο αρχές:

- α. Σταδιακή μετάβαση από το εύκολο στο δύσκολο,

από το απλό στο σύνθετο με παράλληλη θετική ενίσχυση της επιτυχίας.

- β. Πολύπλευρη προσέγγιση αισθητηριακών οδών (multisensory approach).

Παράλληλα με το πρόγραμμα που ακολουθήσαμε στον τομέα Αποκατάστασης, στα πλαίσια της επαφής με την κοινότητα, η κοινωνική λειτουργός, ανέλαβε την υποχρέωση να επισκεφθεί το σχολείο και να συζητήσει για το συγκεκριμένο τρόπο αντιμετώπισης των προβλημάτων της Χαριόλειας.

Μετά από τη σύντομη αυτή περιγραφή της αντιμετώπισης ενός από τα περιστατικά στο κέντρο μας, και τελειώνοντας, θα ήθελα να επισημάνω ότι η ανταπόκριση του κόσμου είναι αξιοσημείωτη, γεγονός που τονίζει την ανάγκη ύπαρξης και συνέχισης αυτής της προσπάθειάς μας.

Σκοπός μας είναι να διατηρηθεί το κέντρο και μετά τη λήξη του προγράμματος υπό την προστασία της τοπικής αυτοδιοίκησης ή όποιον άλλου φορέα μπορεί να στηρίξει και να εξελίξει αυτή την προσπάθεια.

